

Sygn. akt III C 858/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w III Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący : **Sędzia SR del. do SO Rafał Schmidt**

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Banku Spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko **E. B.**

o zapłatę

postanawia:

zawiesić postępowanie w niniejszej sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. do czasu zakończenia postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-260/18 z wniosku Sądu Okręgowego w Warszawie.

UZASADNIENIE

(...) Bank S.A. z siedzibą w W. wystąpił w dniu 22 lutego 2017 roku przeciwko E. B. z pozwem o zapłatę, powołując się na zaległość wynikającą w związku z wypowiedzeniem umowy o kredyt hipoteczny z dnia 13 lutego 2007 roku, indeksowany do franka szwajcarskiego.

Pozwana w odpowiedzi na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa, podniosła zarzut nieważności umowy kredytu, ewentualnie nieważności klauzuli indeksacyjnej do waluty obcej. Powołała się m.in. na brak związania pozwanej dyskrecjonalnym ustalaniem przez powoda kursów walutowych, także po wypowiedzeniu umowy, nieistnienia wiarygodności powoda wobec zarzutu abuzywności postanowień konstruujących klauzulę denominacyjną (przeliczeniową), rozliczenia kredytu przy zawyżonym oprocentowaniu w szczególności poprzez nieuwzględnienie ujemnego Liboru, nieprawidłowego podwyższenia oprocentowania po wpisie hipoteki do nieruchomości co stanowi klauzulę abuzywną.

Sąd ustalił, że w dniu 16 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XXV Wydział Cywilny, złożył do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, pomiędzy stronami D. K. i J. (...) Bank (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W., który został zarejestrowany pod sygnaturą C-260/18. Sąd zwrócił się o dokonanie wykładni przepisów dyrektywy nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w zakresie dopuszczalności zastępowania nieuczciwych postanowień umownych klauzulami generalnymi w braku innych przepisów dyspozytywnych, czasu według którego powinna następować ocena skutków upadku umowy oraz dopuszczalności stosowania kryteriów subiektywnych w postaci stanowiska konsumenta dla określenia owych skutków, a także dopuszczalności utrzymania umowy z wyeliminowanymi nieuczciwymi postanowieniami, jeżeli umowa w tym kształcie odbiegać będzie od objętych zamiarem stron uzgodnień w zakresie obejmującym świadczenie stron. Pytanie prejudycjalne powstało w kontekście sporu dotyczącego umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej CHF zawartej w dniu 14 listopada 2008 roku, w której kredytodawca był uprawniony do przeliczania udzielonego kredytu i dokonywania wypłat na podstawie kursu walut obowiązującego w jego organizacji, a w świetle którego zaistniały wątpliwości co do możliwości określenia

właściwego kursu waluty i wysokości zobowiązania stanowiącego podstawę naliczania odsetek oraz rat podlegających spłacie. Sąd w postanowieniu z dnia 26 lutego 2018 r., zmienionym postanowieniem z dnia 13 marca 2018 r., postanowił skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania prejudycjalne:

a. Czy art.1 ust.2 oraz art.6 ust.1 dyrektywy 93/13EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993.95.29) pozwala na przyjęcie, że jeśli skutkiem uznania określonych postanowień umownych, określających sposób spełnienia świadczenia przez strony (jego wysokość), za nieuczciwe warunki umowne w rozumieniu miałyby być niekorzystny dla konsumenta upadek całej umowy, możliwe wypełnienie luk w umowie nie w oparciu o przepis dyspozytywny stanowiący jednoznaczne zastąpienie nieuczciwego warunku, ale w oparciu o przepisy prawa krajowego, które przewidują uzupełnienie skutków czynności prawnej wyrażonych w jej treści również przez skutki wynikające z zasad słuszności (zasad współżycia społecznego) lub ustalonych zwyczajów?

b. Czy ewentualna ocena skutków upadku całej umowy dla konsumenta powinna następować przy uwzględnieniu okoliczności istniejących w chwili jej zawarcia, czy też w chwili zaistnienia sporu pomiędzy stronami odnośnie skuteczności danej klauzuli (powołania się przez konsumenta na jej abuzywność) i jakie ma znaczenie stanowisko wyrażane w toku takiego sporu przez konsumenta?

c. Czy możliwe jest utrzymanie w mocy postanowień stanowiących w myśl norm dyrektywy 93/13EWG nieuczciwe warunki umowne jeśli przyjęcie takiego rozwiązania byłoby w chwili rozstrzygnięcia sporu obiektywnie korzystne dla konsumenta?

d. Czy w świetle treści art.6 ust.1 dyrektywy 93/13 uznanie za nieuczciwe postanowień umownych określających wysokość i sposób spełnienia świadczenia przez strony może prowadzić do sytuacji, w której ustalony na podstawie treści umowy z pominięciem skutków nieuczciwych warunków kształt stosunku prawnego odbiegać będzie od objętego zamiarem stron w zakresie obejmujących główne świadczenie stron, w szczególności - czy uznanie za nieuczciwe postanowienia umownego oznacza, że możliwe jest dalsze stosowanie innych, nieobjętych zarzutem abuzywności postanowień umownych, określających główne świadczenie konsumenta, których uzgodniony przez strony kształt (wprowadzenie ich do umowy) był nierozzerwalnie związany z zakwestionowanym przez konsumenta postanowieniem?

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Literalna wykładnia tego przepisu wskazuje, iż jedyną przesłanką warunkującą zawieszenie postępowania na tej podstawie jest występująca zależność między postępowaniem w sprawie a postępowaniem toczącym się przed jednym ze wskazanych trybunałów. Ustawodawca nie zastrzegł kompetencji dla sądu do zawieszenia postępowania tylko w razie wystąpienia przez sąd meriti czy to ze skargą konstytucyjną, czy z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Jako dopuszczalne zatem jawi się przyjęcie, iż z uprawnienia może skorzystać sąd odwołując się do innego postępowania, w którym występuje taki sam problem związany z wykładnią prawa. Na podobnym stanowisku stanęli m.in. Sąd Apelacyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 15 marca 2018 roku (sygn. akt IV ACz 1665/17, npubl.) oraz doktryna (m.in. Rudkowska-Ząbczyk E., Komentarz do art. 177 Kodeksu postępowania cywilnego w: Marszałkowska-Krześ E. (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, 2018 Legalis).

W ocenie Sądu rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-260/18 ma kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, której przedmiotem są roszczenia wynikające z umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do franka szwajcarskiego, a strona pozwana podnosi, że określone postanowienia umowy winny być uznane za nieuczciwe warunki umowne. Wobec powyższego, w razie stwierdzenia, iż zastosowany w przedmiotowej umowie mechanizm indeksacji do waluty obcej CHF stanowi klauzulę abuzywną, rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, pozwoli ustalić, czy zgodnym z zasadami rynku wewnętrznego Unii

Europejskiej i w celu zapewnienia ochrony konsumentom będzie zastąpienie ewentualnych nieuczciwych klauzul umownych przepisami prawa krajowego, które umożliwiają uzupełnienie skutków czynności prawnej również przez skutki wynikające z zasad słuszności, czy ustalonych zwyczajów. Aktualne zatem będzie określenie kryteriów oceny skutków niekorzystnych dla konsumenta w razie uznania, iż zastosowanie uzupełnienia luki w umowie jest możliwe.

W sprawie przedmiotowej, podobnie jak w sprawie C-260/18, wątpliwości rodzi także moment oceny skutków upadku całej umowy dla konsumenta. Istotne jest bowiem, czy powinny zostać uwzględnione okoliczności w chwili zawarcia umowy, czy też w chwili zaistnienia sporu pomiędzy stronami. Wreszcie wątpliwości w niniejszej sprawie może stwarzać możliwość utrzymania w mocy postanowień stanowiących co prawda nieuczciwe warunki umowne, ale obiektywnie korzystnych dla konsumenta. I co nastąpić powinno w sytuacji, kiedy przy pominięciu skutków nieuczciwych warunków umownych, kształt stosunku prawnego łączącego strony odbiegać będzie od objętego zamiarem stron.

Powyższe kwestie są wprost przedmiotem pytania postawionego Trybunałowi, którego rolą w strukturach Unii Europejskiej jest w szczególności ustalenie wiążącej wykładni przepisów prawa unijnego. Rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma charakter wiążący dla wszystkich sądów krajowych państw członkowskich.

W konsekwencji należało uznać, iż dopóki kwestie skierowane w trybie pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie będą w sposób wiążący rozstrzygnięte, przy jednoczesnym ewentualnym braku podstaw do stwierdzenia, że roszczenia powoda z innych przyczyn nie jest uzasadnione, celowe jest zawieszenie niniejszego postępowania.

Niejako na marginesie warto wskazać, że ewentualne dalsze postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie koncentrować będzie się w przedmiocie rozważenia dopuszczenia dowodu z opinii biegłego. Znając zatem stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-260/18 Sąd będzie miał możliwość prawidłowo oznaczyć chociażby tezę dla biegłego, a tym samym wydatki jakie zostaną wygenerowane w związku z przeprowadzeniem tego dowodu będą racjonalne i nie obciążą strony ponad potrzebę.

W tym stanie rzeczy, na mocy powołanego przepisu orzeczono jak postanowieniu.

(...)

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)
5. (...)
6. (...)